

*Голові спеціалізованої
вченої ради
Класичного приватного університету
проф. Огаренку В.М.*

В І Д Г У К

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
Домбровської Світлани Миколаївни
на дисертацію **Лисака Віталія Вікторовича** на тему **«Взаємодія
вищої медичної освіти та медичної практики в Україні: проблеми
та перспективи державного регулювання»** подану до захисту в
спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03 Класичного приватного
університету на здобуття наукового ступеня кандидата наук з
державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління

Ступінь актуальності обраної теми дослідження.

В період активного впровадження реформ у сфері охорони здоров'я трансформується багато суспільних та державних інституцій, змінюються механізми перебігу багатьох управлінських, соціальних, економічних процесів зазначеної сфери, що потребують відповідного керуючого впливу державних органів, а тому перед наукою державного управління постає багато викликів як на державному, регіональному, так і на місцевому рівнях. Такий складний та багатоаспектний процес, як взаємодія систем вищої медичної освіти та медичної практики, потребує комплексного підходу та застосування напрацювань науки і практики. Актуальність тематики державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики визначається її вирішальним впливом на формування висококваліфікованого медичного кадрового потенціалу, розвитку наукових медичних досліджень, підвищення якості медичного обслуговування громадян в контексті залучення до надання медичної допомоги медичних кадрів найвищої кваліфікації – кандидатів та докторів медичних наук, професорів та доцентів. Проблематику зазначеного питання можна виявити шляхом аналізу практики взаємодії закладів вищої медичної освіти із закладами охорони здоров'я, спілкуючись з представниками адміністрацій даних закладів, досліджуючи як наукові, так і практичні публікації з питань зазначеної взаємодії; аналізуючи чинні нормативно-правові акти; вивчаючи зміст документів планового та програмного характеру. Так, у Стратегії розвитку медичної освіти,

затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 р. № 95-р, серед викликів, які постали перед системою вищої медичної освіти названо ряд проблем, пов'язаних із взаємодією з медичною практикою, серед яких відсутність або неефективне функціонування університетських клінік, недостатня кількість баз для практичної підготовки студентів, нерегульованість відносин між закладами вищої освіти (факультетами) та закладами охорони здоров'я, зокрема з питань допуску до лікувально-консультативної роботи науково-педагогічних працівників.

Дисертація розкриває цілий комплекс проблем державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, до яких належать: проблеми організаційного характеру (суб'єкти взаємодії, в тому числі заклади охорони здоров'я, органи місцевого самоврядування та державної влади не завжди усвідомлюють масштабність проблеми, її значення для розвитку громад, самих закладів охорони здоров'я, функціонування та розвитку системи охорони здоров'я в цілому, а як правило керуються вузькими та короткостроковими власними інтересами); проблеми правового характеру (неналежна врегульованість питань доступу науково-педагогічних працівників, лікарів-інтернів, аспірантів та докторантів клінічних кафедр до надання медичної допомоги населенню; питань розміщення клінічних кафедр на території державних та комунальних закладів охорони здоров'я; питання використання медичного обладнання закладу вищої медичної освіти у лікувальному процесі); проблеми соціально-економічного характеру (проблема якісної підготовки медичних кадрів; проблема розвитку медичної науки; проблема підвищення якості медичного обслуговування населення; проблема фінансування видатків, пов'язаних з розміщенням клінічних кафедр тощо). Окрім того, наявні прогалини в понятійному апараті, використання якого актуалізувалося як ніколи раніше, породжують колізії та неточності при застосуванні ключових термінів у системі державного управління. З огляду на це, дисертаційне дослідження Лисака В. В. відповідає сучасним викликам науки державного управління, а науково-теоретичні положення та практичні рекомендації створюють підґрунтя для комплексного інтеграційного удосконалення державного регулювання систем вищої медичної освіти та медичної практики і носять прикладний характер.

Отже, обрана тема дисертаційного дослідження відзначається актуальністю й новизною.

Зв'язок дисертаційного дослідження з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана в межах наукових тем Класичного

приватного університету «Теоретико-методологічні та філософсько-історичні основи розвитку й перспективи реформування державного управління в Україні» (номер державної реєстрації 0113U000589), «Теорія і практика публічного управління й адміністрування в Україні та зарубіжних країнах» (номер державної реєстрації 0116U002645).

Особистим внеском автора при виконанні цих досліджень є визначення моделі державного регулювання систем вищої медичної освіти та медичної практики, а також розробка пропозицій щодо підвищення ефективності правових, інституційних, інформаційно-комунікаційних механізмів державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Окрім того, обґрунтовано теоретико-прикладну конфігурацію понять «взаємодія систем вищої медичної освіти та медичної практики» та «державне регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики», що нині є актуальними для науки державного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Викладені в дисертаційному дослідженні наукові положення, висновки та практичні рекомендації достатньо обґрунтовані, підтверджені використанням значної кількості теоретичного та емпіричного матеріалу, нормативно-правових актів та інших офіційних документів щодо взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики в Україні, ґрунтуються на опрацюванні масиву наукової літератури, у тому числі й закордонних джерел. Обґрунтованість, аргументованість і достовірність отриманих результатів дослідження також підтверджена в процесі їх апробації на різноманітних науково-комунікативних заходах, у тому числі й зарубіжних.

Структура дисертаційного дослідження характеризується логічністю та послідовністю, обумовлена завданнями та підпорядкована меті дослідження. Мета дослідження, яку окреслив здобувач, цілком відображає сутність роботи та полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних засад і розробці науково-прикладних рекомендацій щодо удосконалення державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики в Україні.

Відповідно до поставленої мети, у роботі було: визначено особливості системної взаємодії вищої медичної освіти та медичної практики як об'єкта державного управління; дано авторське трактування понять «взаємодія систем вищої медичної освіти та медичної практики», «державне регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики»; обґрунтовано мету та завдання державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної

практики; систематизовано міжнародні стандарти політики формування взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики; окреслено форми взаємодії вищої медичної освіти з практичною медициною згідно з чинним законодавством України; виявлено проблеми державного регулювання діяльності клінічних кафедр закладів вищої та післядипломної медичної освіти; розроблено пропозиції щодо удосконалення механізмів державного регулювання діяльності клінічних кафедр закладів вищої та післядипломної медичної освіти; запропоновано напрями удосконалення механізмів державного регулювання лікарської інтернатури; обґрунтовано напрями удосконалення державного регулювання інших форм взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики; запропоновано Концепцію державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Структурно дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі дисертації – «Теоретичні засади державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» – охарактеризовано систему вищої медичної освіти, систему медичної практики та їх взаємодію як об'єктів державного регулювання у цій сфері; проаналізовано міжнародні та зарубіжні стандарти державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Позитивного схвалення в рамках першого розділу дисертації заслуговує: напрацьовано авторське визначення «взаємодія систем вищої медичної освіти та медичної практики» як сукупності спільних дій, взаємозв'язків та взаємозалежностей складових зазначених систем, врегульованих державою, результатом яких є якісний вплив на ефективність функціонування та розвитку системи вищої медичної освіти та системи медичної практики; «державне регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» як цілеспрямований вплив органів державної влади України на процес взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики за допомогою правових, організаційних, економічних, комунікаційних механізмів, що забезпечує досягнення бажаних параметрів функціонування й розвиток зазначених систем та досягнення суспільно значущих результатів у вигляді забезпечення високого рівня підготовки лікарських кадрів, створення та впровадження у лікувально-діагностичний процес інноваційних та ефективних лікарських засобів, виробів медичного призначення та медичних технологій, підвищення якості надання медичної допомоги населенню.

Автором визначено, що основою взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики є клінічні бази та клінічні кафедри закладів вищої

медичної освіти. Охарактеризовано мету, завдання, проаналізовано міжнародні стандарти та зарубіжний досвід реалізації державної політики взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Заслуговує на увагу думка автора щодо ефективної моделі взаємодії систем вищої медичної та медичної практики, що має враховувати наступні фактори: виконання функцій держави щодо реалізації громадянами права на охорону здоров'я та права на вищу освіту; забезпечення територіальних громад кваліфікованими медичними кадрами з метою організації якісного та доступного медичного обслуговування населення зазначених територій; забезпечення належних умов освітньої діяльності закладів вищої медичної освіти з питань практичної підготовки висококваліфікованих лікарських кадрів; суспільство в цілому зацікавлено в розвитку медичної освіти, науки та практики, створенню та впровадженню в лікувальний процес передових лікарських засобів та медичних технологій, що є вагомим фактором соціального комфорту.

У другому розділі дисертації «Сучасний стан реалізації державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» автором визначено форми взаємодії вищої медичної освіти з практичною медициною згідно чинного законодавства України; проаналізовано проблеми державного регулювання діяльності клінічних кафедр закладів вищої медичної освіти; виявлено проблеми державного регулювання післядипломної медичної освіти. Автором узагальнено форми співпраці між закладами вищої медичної освіти та закладами охорони здоров'я, до яких належать: університетські клініки, інтернатура, лікарська резидентура, різноманітні форми безперервного професійного розвитку лікарів, оренда приміщень і медичної техніки, проведення клінічних та доклінічних досліджень лікарських засобів, залучення викладачів закладів вищої медичної освіти до медичної практики, залучення лікарів до викладацької діяльності у закладах вищої медичної освіти тощо. Автором самостійно здійснено класифікацію форм професійної взаємодії вищої медичної освіти та медичної практики.

Автором виявлено та детально проаналізовано ряд проблем державного регулювання діяльності клінічних баз закладів вищої та післядипломної медичної освіти. Зокрема, це: проблеми фінансування університетських клінік, фінансування видатків на оренду та комунальні платежі в контексті розміщення клінічних кафедр в закладах охорони здоров'я, оплати праці за лікувально-діагностичну роботу науково-педагогічним працівникам в умовах відсутності доступу до пацієнтів.

На нашу думку, автором досить вдало відзначено сучасні проблеми державного регулювання інтернатури вже після осучаснення нормативно-

правової бази, тобто після прийняття Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію, затверджене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22.06.2021 р. № 1254. Так, до зазначених проблем належать: питання навчання інтернів за кошти фізичних чи юридичних осіб; рівноправність закладів охорони здоров'я різних форм власності у відносинах інтернатури; бюрократичні перешкоди в питаннях набуття статусу бази стажування; скорочення лікарських спеціальностей всупереч потребам суспільства і держави тощо.

Автором досліджено проблеми державного регулювання інших форм взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, в тому числі регламентації лікарської резидентури, фінансування безперервного професійного розвитку лікарських кадрів, лікарського самоврядування та індивідуального ліцензування лікарської діяльності, стимулів для молодих лікарських кадрів з метою запобігання внутрішньої та зовнішньої міграції.

У третьому розділі роботи «Напрями удосконалення державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» автором запропоновано напрями удосконалення державного регулювання діяльності клінічних кафедр закладів вищої та післядипломної медичної освіти; розроблено модель механізмів державного регулювання лікарської інтернатури та інших форм взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики.

Позитивним аспектом, що має наукову новизну, вважаємо комплексний підхід автора до удосконалення правового механізму державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Автором обґрунтовано зміни до ряду законів та підзаконних нормативно-правових актів, таких, як: Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закону України «Про вищу освіту», Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», Закон України «Про місцеве самоврядування», Закон України «Про оренду державного та комунального майна», постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року № 391 «Про затвердження вимог до надавача послуг з медичного обслуговування населення, з яким головними розпорядниками бюджетних коштів укладаються договори про медичне обслуговування населення», постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 411 «Деякі питання електронної системи охорони здоров'я», наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.06.2021 р. № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», наказ Міністерства охорони здоров'я України від «Про затвердження Типового

положення про університетську клініку вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти)».

Автором обґрунтовано, що зазначені зміни забезпечать закладам вищої та післядипломної медичної освіти організаційно-правові умови надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я науково-педагогічними (науковими) працівниками закладів вищої (післядипломної) медичної освіти та наукових установ як невід'ємної складової освітнього процесу при підготовці фахівців в сфері охорони здоров'я та проведенні медико-біологічних наукових досліджень, а також дозволять фінансувати діяльність університетських клінік та лікарень за рахунок коштів, залучених саме від надання платних освітніх послуг, що є власними надходженнями зазначених закладів від основної діяльності, оскільки за результатами аналізу кошторисів закладів вищої медичної освіти державної форми власності саме ці кошти становлять 70-80 % від загальної суми доходів кошторисів.

Вважаємо досить слушними пропозиції автора щодо удосконалення державного регулювання інших форм взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, в тому числі: розвиток лікарського самоврядування, що матиме представницькі, консультаційно-допоміжні функції, функції контролю якості медичної допомоги, але не є доцільним на нашу думку надавати лікарському самоврядуванню прерогативу доступу до лікарської професії, адже вища медична освіта є найбільш тривалою і передбачає три ліцензійних іспити, що є достатньою підставою для присвоєння відповідної кваліфікації; розробити Типове положення про університетські лікарні та затвердити його наказом Міністерства охорони здоров'я України; удосконалити систему розподілу випускників, створивши механізм реальних стимулів для лікарів роботи в сільській місцевості, державних та комунальних закладах охорони здоров'я (підвищення одноразової цільової грошової допомоги випускникам, безоплатне забезпечення службовим житлом та транспортом, гідні умови роботи та оплати праці тощо); внести відповідні зміни до законодавства щодо спрощення умов орендних відносин щодо нерухомого та рухомого майна між закладами охорони здоров'я та закладами вищої та післядипломної медичної освіти; розвинути та поширити територією України позитивний досвід спільної діяльності закладів вищої медичної освіти та органів місцевого самоврядування з питань підвищення якості медичного обслуговування населення, розвитку кадрового медичного потенціалу територій, розвитку медичної науки та впровадженню інновацій у лікувальний процес.

Заслуговує на увагу та безумовно має елементи наукової новизни авторська Концепція державного регулювання взаємодії систем вищої

медичної освіти та медичної практики, яка передбачає формування та розвиток відповідних механізмів державного управління: прийняття необхідних нормативно-законодавчих актів (правовий механізм), створення консультативно-дорадчого допоміжного органу при Кабінеті Міністрів України (інституційний механізм); розробку плану заходів та створення умов щодо активної інформаційно-комунікаційної діяльності у соціумі (інформаційно-комунікативний механізм).

Сформульовані висновки до розділів та загальні висновки логічно впливають з положень дисертаційного дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Достовірність наукових результатів, висновків і рекомендацій ґрунтується на теоретичних засадах науки державного управління, узагальненні поглядів та ідей вітчизняних і зарубіжних учених, використанні системи загальнонаукових й спеціальних методів.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження відзначається тим, що автором теоретично обґрунтовано та розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики в Україні.

Серед основних результатів, що визначають наукову новизну, потрібно відзначити такі:

– обґрунтовано Концепцію державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, яка передбачає формування та розвиток відповідних механізмів державного управління: прийняття необхідних нормативно-законодавчих актів (правовий механізм), створення консультативно-дорадчого допоміжного органу при Кабінеті Міністрів України (інституційний механізм); розробку плану заходів та створення умов щодо активної інформаційно-комунікаційної діяльності у соціумі (інформаційно-комунікативний механізм);

– сформоване наукове уявлення про взаємодію систем вищої медичної освіти та медичної практики як інтегрований комплексний об'єкт державного регулювання, стан якого безпосередньо впливає на результативність реалізації державної політики щодо формування висококваліфікованого медичного кадрового потенціалу, якості медичного обслуговування населення, розвитку медичної науки та впровадження інноваційних медичних технологій в процес надання медичної допомоги.

У дисертаційній роботі вдосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат науки «державне управління» шляхом уточнення змісту понять: «взаємодія систем вищої медичної освіти та медичної практики» та «державне регулювання взаємодії систем вищої

медичної освіти та медичної практики»;

– розвиток правового механізму державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, зокрема запропоновано зміни до Законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про вищу освіту», «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», «Про оренду державного та комунального майна»;

– структуралістський підхід до визначення мети і завдань державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, що повинні відповідати як потребам пацієнтської громадськості, високому рівню надання як освітніх, так і медичних послуг, потребам медичних працівників у ефективному професійному розвитку, потребам медичної науки з пошуку інноваційних лікарських засобів, методів та способів профілактики, діагностики, лікування, реабілітації хвороб, травм, отруень, патологічних станів.

У дисертаційній роботі також набуло подальшого розвитку:

– теоретичні засади розвитку механізмів державного регулювання в сферах вищої освіти та охорони здоров'я в контексті створення державою умов для ефективної взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики на основі практики проведення реформи вищої освіти та охорони здоров'я в Україні з урахуванням кращих зразків закордонного досвіду та балансу інтересів держави, територіальних громад, пацієнтів, закладів охорони здоров'я, закладів вищої та післядипломної медичної освіти, інтеграції освітнього та лікувального процесів в сучасних умовах трансформації охорони здоров'я;

– наукове обґрунтування напрямів взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування із закладами вищої та післядипломної освіти з метою вирішення концептуальних суспільних проблем практичної підготовки висококваліфікованих медичних кадрів, розвитку медичної науки, підвищення якості медичного обслуговування населення на основі комплексного інтегрованого підходу, враховуючи інтереси кожного стейкхолдера шляхом дослідження суспільних відносин щодо взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, виявленні проблем такої взаємодії та визначення шляхів їх вирішення.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Найвагоміші теоретичні та практичні досягнення дисертанта викладені у викладено в 10 наукових працях, з них: 5 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в зарубіжному виданні (Польща), 4 – матеріали

конференцій.

Зазначене свідчить про повноту викладу матеріалу дослідження в друкованих працях. Крім того, варто відзначити, що в опублікованих працях розкрито основні положення дисертації, які становлять наукову новизну і винесені на захист.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження полягає в тому, що найважливіші теоретико-методологічні положення, висновки та пропозиції були використані в управлінській діяльності закладів вищої та післядипломної медичної освіти, закладів охорони здоров'я з питань організації взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики, а також у викладацькій роботі в закладах вищої освіти при викладанні дисциплін державно-управлінського циклу. Зазначене використання одержаних результатів дослідження сприяло підвищенню ефективності співпраці закладів вищої та післядипломної освіти із закладами охорони здоров'я, що у свою чергу забезпечило високу якість виконання завдань зазначених закладів, що зі свого боку впливає на ефективність реалізації державної політики, як у сфері охорони здоров'я, так і у сфері вищої освіти. Водночас, використання матеріалів дисертації в освітньому процесі збагачує процес викладання, наповнює його новим, глибоким змістом, що сприяє підвищенню рівня знань здобувачів вищої освіти.

Практичне значення дисертаційної роботи підтверджено використанням отриманих здобувачем результатів у практичній діяльності державного закладу «Запорізька медична академія післядипломної освіти» Міністерства охорони здоров'я України та приватного закладу охорони здоров'я – товариства з обмеженою відповідальністю «Клініка первинної медичної допомоги № 1», закладу вищої освіти – Класичного приватного університету. Довідки щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження в діяльність органів державної влади та в навчальний процес, підтверджують теоретичну значущість та практичне значення дисертації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертаційна робота написана грамотно, матеріал викладено логічно, чітко й послідовно. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 205 сторінок, з них основний текст – 162 сторінок. Список використаних джерел включає 175 найменувань. Робота також включає таблиці, рисунки, додатки. Її структура логічно побудована і сприяє розкриттю теми дослідження, виконанню поставлених завдань.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації. Аналіз змісту автореферату та дисертації підтверджує ідентичність структури,

логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Зміст автореферату дисертації, основних положень та висновків самої роботи є ідентичним. Оформлення дисертації та її автореферату здійснено відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Лисака Віталія Вікторовича виконана на високому науково-теоретичному й практичному рівні, і оцінюючи її позитивно, вважаємо за необхідне вказати на певні дискусійні положення та висловити окремі зауваження.

1. Виходячи з назви дисертаційної роботи, назв її розділів та підрозділів, можемо зробити висновок про певну конкуренцію наукових термінів. Це стосується назви роботи «Взаємодія вищої медичної освіти та медичної практики в Україні: проблеми та перспективи державного регулювання» і водночас назви трьох розділів «Теоретичні засади державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики», «Сучасний стан реалізації державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» та «Напрями удосконалення державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» відповідно. Автором не було зроблено порівняльної характеристики наукових понять «державне регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» та «державна політика з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики», що значно б збагатило роботу в науково-теоретичному сенсі.

2. У підрозділі 2.1 дисертаційної роботи «Форми взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики» автор визначив зазначені форми взаємодії та здійснив їх авторську класифікацію, яку відобразив за допомогою схеми під назвою «Форми професійної взаємодії вищої медичної освіти та медичної практики». На наш погляд, було б доцільно, якби назва зазначеної схеми відповідала назві підрозділу.

3. Автору слід більш ретельно розібратися у використанні методів дослідження. У науці застосовують «формально-юридичний» або «юридико-технічний» метод, завдяки якому здійснюється дослідження законодавства, аналіз змісту правових норм і формулювання дефініцій відповідних понять. Тому саме формально-юридичний, а не порівняльно-правовий метод застосовувався для аналізу законодавчих актів та інших нормативних документів щодо регулювання суспільних відносин, які складаються в процесі взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. Наука часто розділяє порівняльно-правовий і порівняльний методи. Порівняльно-правовий (компаративістський) є основним методом порівняльного

правознавства – науки, що є системою правових знань про правові системи. У межах представленого дослідження порівняльно-правовий метод застосовувався при дослідженні, наприклад, зарубіжного досвіду реалізації державної політики з питань взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики (Розділ 1 дисертації). а саме порівняльний – при порівнянні, наприклад, норм діючого Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації, медичних факультетів університетів (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.09.1996 р. та прийнятого Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.06.2021 р.) щодо термінів навчання, спеціальностей тощо (Розділ 2 дисертації). Зовсім не вказаний системно-структурний та системно-функціональний методи, проте вони застосовувалися, бо витікають із самої назви дисертації.

4. У підрозділі 3.1 дисертаційної роботи вноситься пропозиція, зокрема, про вирішення проблеми фінансування університетських клінік, в тому числі шляхом законодавчої можливості фінансування видатків клініки закладом вищої медичної освіти за рахунок коштів, залучених саме від надання платних освітніх послуг, що є власними надходженнями зазначених закладів від основної діяльності. Особливої цінності роботі додало б використання кількісних показників аналізу фінансово-господарської діяльності на прикладі однієї з університетських клінік.

5. В межах підрозділу 3.1 дисертаційної роботи автор пропонує модель удосконалення правового механізму державного регулювання взаємодії систем вищої медичної освіти та медичної практики. На наш погляд, роботу б тільки прикрасило, якби автор провів аналіз ефективності вирішення означених проблем такої взаємодії по регіонах України в умовах відсутності належного правового регулювання вказаних відносин.

Водночас, висловлені дискусійні положення та пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукової роботи, яка в межах визначених мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів.

Докладне ознайомлення з матеріалами дисертаційного дослідження Лисака В. В. «Взаємодія вищої медичної освіти та медичної практики в Україні: проблеми та перспективи державного регулювання» дозволяє зробити висновок, що робота є завершеною науковою працею на актуальну тему, в якій отримано нові обґрунтовані результати, що у сукупності

розв'язують актуальну наукову проблему обґрунтування теоретико-методологічних засад та розроблення науково-прикладних рекомендацій щодо державного регулювання систем вищої медичної освіти та медичної практики в Україні.

З огляду на актуальність, наукову новизну, важливість одержаних наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, виконана дисертаційна робота є кваліфікаційною науковою працею на актуальну тему та відповідає положенням паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, відповідає вимогам пунктів 9-10, 12-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (зі змінами), а її автор – ЛИСАК ВІТАЛІЙ ВІКТОРОВИЧ – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент

Проректор Національного університету-
начальник навчально-науково-виробничого
центру Національного університету
цивільного захисту України (м. Харків),
доктор наук з державного управління,
професор
Заслужений працівник освіти України

